

PATIËNTEN ZONDER GRENZEN

GRENSOVERSCHRIJDENDE
PATIËNTENSTROMEN
IN DE BENELUX

Wanneer gaan patiënten over de grens?

gepland/ongepland

Waarom grensoverschrijdende gezondheidszorg?

Mogelijke voordelen:

- *Optimaler inzetten beschikbaar aanbod*
- *Beter bereikbare zorg (in grensgebieden)*
- *Inkorten wachtlijsten*
- *Spreiding kosten dure investeringen*
- ...

Grensoverschrijdende zorg:

- ***Grensoverschrijdende patiënten (!)***
- *Grensoverschrijdende zorgverlening / zorgverleners*

Waarom gaan patiënten wel/niet over de grens?

Ik wil mij laten behandelen in het buitenland want...

- ... de **kwaliteit** van de zorg is beter.
- ... de **wachttijd** is er korter.
- ... er bestaat een **behandeling** die niet te verkrijgen is in mijn thuisland
- ... de **bio-ethische wetgeving** laat een behandeling wel toe.
- ... er bevindt zich een gerenommeerd **specialist**.
- ... ik wil een **second opinion**.
- ... het zorgcentrum is gemakkelijker **bereikbaar** voor mij en/of mijn familie.
- ... ik ben er meer **vertrouwd** met de zorgomgeving.
- ... ik kan behandeld worden in mijn **moedertaal**.
- ... de behandeling is **goedkoper**.
- ... er bestaan **faciliterende structuren** die grensoverschrijdende zorg aanmoedigen.

Ik wil mij niet laten behandelen in het buitenland want...

- ... de **kwaliteit** van de zorg is er lager.
- ... er is een gebrek aan **patiëntveiligheid**.
- ... ik weet niet hoe het verder moet met **nazorg** en eventuele **complicaties**.
- ... het zorgcentrum is **niet goed bereikbaar** voor mij en/of mijn familie.
- ... Ik ben **niet vertrouwd** met de zorgomgeving.
- ... ik spreek de **taal** niet.
- ... ik ken het **terugbetalingssysteem** niet.
- ... ik heb een gebrek aan eigen **financiële middelen**.
- ... de behandeling is **duurder**.
- ... ik wil geen bijkomende **administratieve lasten**.

Waarom gaan patiënten wel/niet over de grens?

Stimulansen of remmingen voor patiënten om over de grens te gaan:

1. *Kwaliteit: effectief, perceptie*
2. *Beschikbaarheid: behandeling aanwezig? bereikbaar?*
3. *Nabijheid: geografisch, cultureel, taal, vertrouwdheid, ...*
4. *Financieel: kostprijs, onwetendheid, onzekerheid, ...*

Benelux initiatieven in verband met grensoverschrijdende gezondheidszorg

1. De Benelux-Beschikkingen over grensoverschrijdende ambulances (2009, 2012)
+ Aanvulling: 2016: orgaantransplantatie, rijbewijzen, ...
2. Rapport over de grensoverschrijdende erkenning van wilsverklaringen levenseinde (2014, als antwoord op IPR aanbeveling 2012)
3. Grensoverschrijdende inter-operabiliteit eHealth-informatie
Technische consultaties (2013-2014) → business case?

Te weinig informatie → onderzoek uitvoeren

Onderzoek grensoverschrijdende patiëntenstromen:

Hoe & Waarom?

Technische overleggen grensoverschrijdende interoperabiliteit eHealth informatie (2013-2014):

7 vragen gedetecteerd:

- De identificatie van patiënt bij de beheerders van het patiëntendossier
- De identificatie van de patiënt bij de zorgverstrekker
- De controle van de kwalificatie van de zorgverstrekker
- De check van de therapeutische relatie tussen patiënt en zorgverstrekker
- De ‘informed consent’, (patiënt geeft toestemming geeft aan de zorgverstrekker om informatie op te vragen of door te geven).
- De vlotte inzichtelijkheid en vindbaarheid van de informatie over de grens: hoe weet de zorgverstrekker waar hij de informatie over de grens heen kan vinden?
- Het end-to-end versleutelen van informatie met het oog op het beveiligen van de privacy

Onderzoek grensoverschrijdende patiëntenstromen:

Hoe & Waarom?

Te weinig informatie over patiëntenstromen;

- *Internationale databronnen: ontoereikend*
- *Bronnen binnen de landen: verzamelen, bundelen:*

Ondanks

Beperkte volledigheid, beperkte vergelijkbaarheid, lastige vindbaarheid, enkel bronnen uit Benelux ...

Toch

*goed benaderend en uniek beeld
primeur (dixit expertenpanel 8 september 2015)
cijfers voorzichtig hanteren*

Opmerking: Gegevensverzameling kan beter, efficiënter, transparanter, ...

Onderzoek: databronnen

Bron	Type organisatie	Periode	Gemeten eenheid	Soort zorg	Weergegeven patiëntenstroom
BRONNEN UIT BELGIË					
Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV)	Openbare instelling voor sociale zekerheid	2014	Aantal aanvragen voor terugbetaling	Geplande zorg & ongeplande zorg	België → buitenland (uitgaand) Buitenland → België (inkomend)
Minimale Ziekenhuisgegevens (MZG)	Federale overheidsdienst volksgezondheid	2008 t.e.m. 2012	Aantal verblijven in Belgische ziekenhuizen	Geplande zorg & ongeplande zorg	Buitenland → België (inkomend)
BRONNEN UIT NEDERLAND					
Achmea	Zorgverzekeraar	2006 t.e.m. 2013	Aantal verzekerden	Geplande zorg & Ongeplande zorg	Nederland → buitenland (uitgaand)
Centraal Ziekenfonds (CZ)	Zorgverzekeraar	2012 t.e.m. 2014	Aantal unieke verzekerden	Geplande zorg & ongeplande zorg	Nederland → buitenland (uitgaand)
Menzis	Zorgverzekeraar	2012 t.e.m. 2015	Aantal unieke verzekerden	Geplande zorg & ongeplande zorg	Nederland → buitenland (uitgaand)
Interdepartementeel Beleidsonderzoek (IBO) Grensoverschrijdende Zorg	Onderzoeksinstelling	2013	Aantal buitenlandse patiënten in NL ziekenhuizen		Buitenland → Nederland (inkomend)
BRONNEN UIT LUXEMBURG					
Caisse Nationale Santé (CNS)	Openbare instelling voor sociale zekerheid	2011 t.e.m. 2015	Aantal goedgekeurde aanvragen voor een behandeling in het buitenland	Geplande zorg	Luxemburg → buitenland (uitgaand)
EUROPESE BRONNEN					
-Eurobarometer 425 Patients'rights in cross-border healthcare in het EU -Evaluatierapport Directive 2011/24					

Minstens

168.177

patiënten steken de grens over voor behandeling in een ander Benelux-land, Duitsland of Frankrijk. Dit betreft zowel voor geplande als ongeplande zorg.

Patiëntenstroom vanuit Nederland naar Luxemburg = 566 patiënten

Patiëntenstroom vanuit Luxemburg naar Nederland = 19 patiënten

Patiëntenstroom vanuit Nederland naar Frankrijk = 1.997 patiënten

Patiëntenstroom vanuit Frankrijk naar Nederland = 264 patiënten

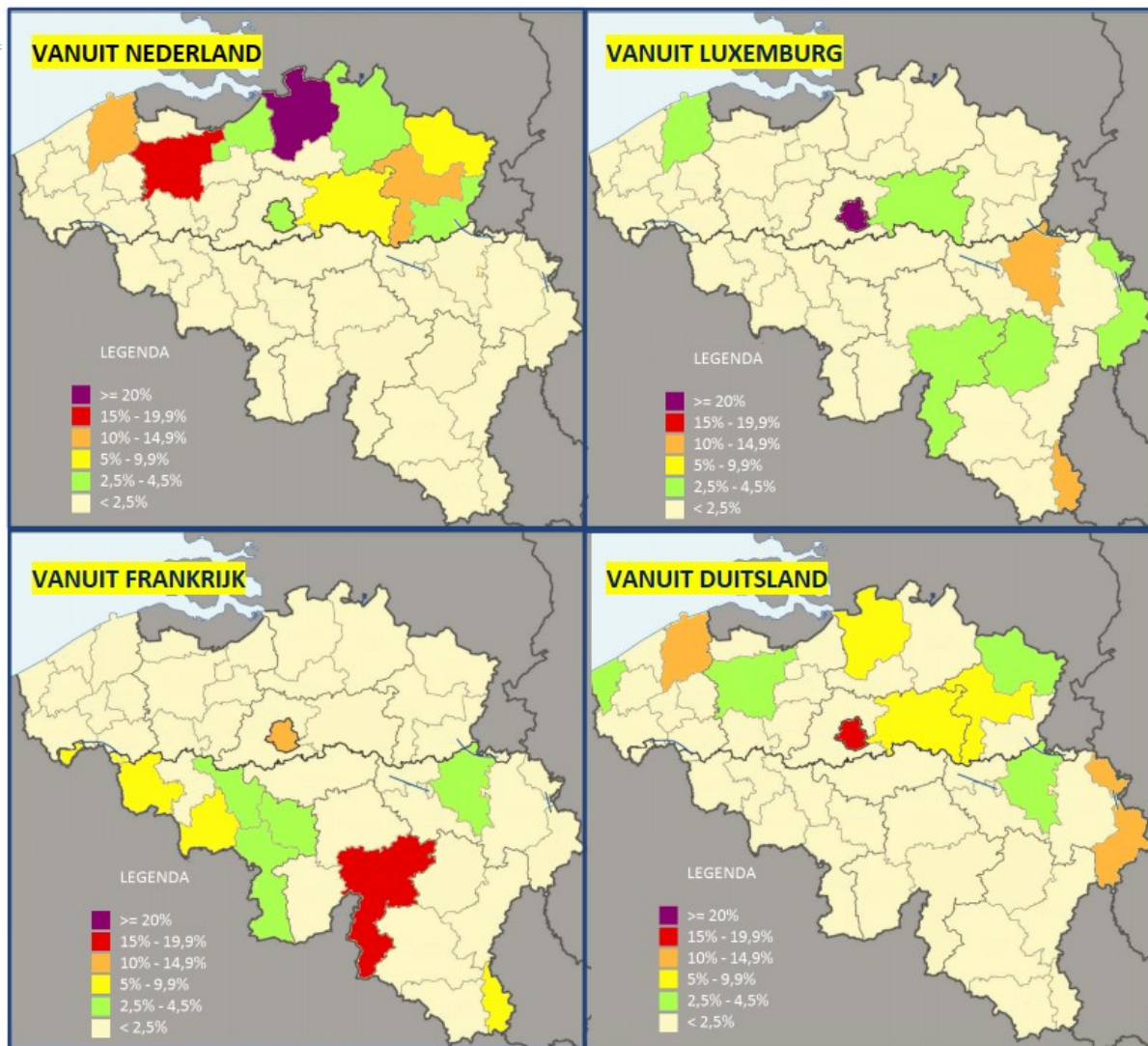
Enkele opmerkelijke cijfers

- *Naar België: 92.765 patiënten*
 - *55.714 uit Nederland*
 - *25.994 uit Frankrijk*
 - *7.530 uit Luxemburg*

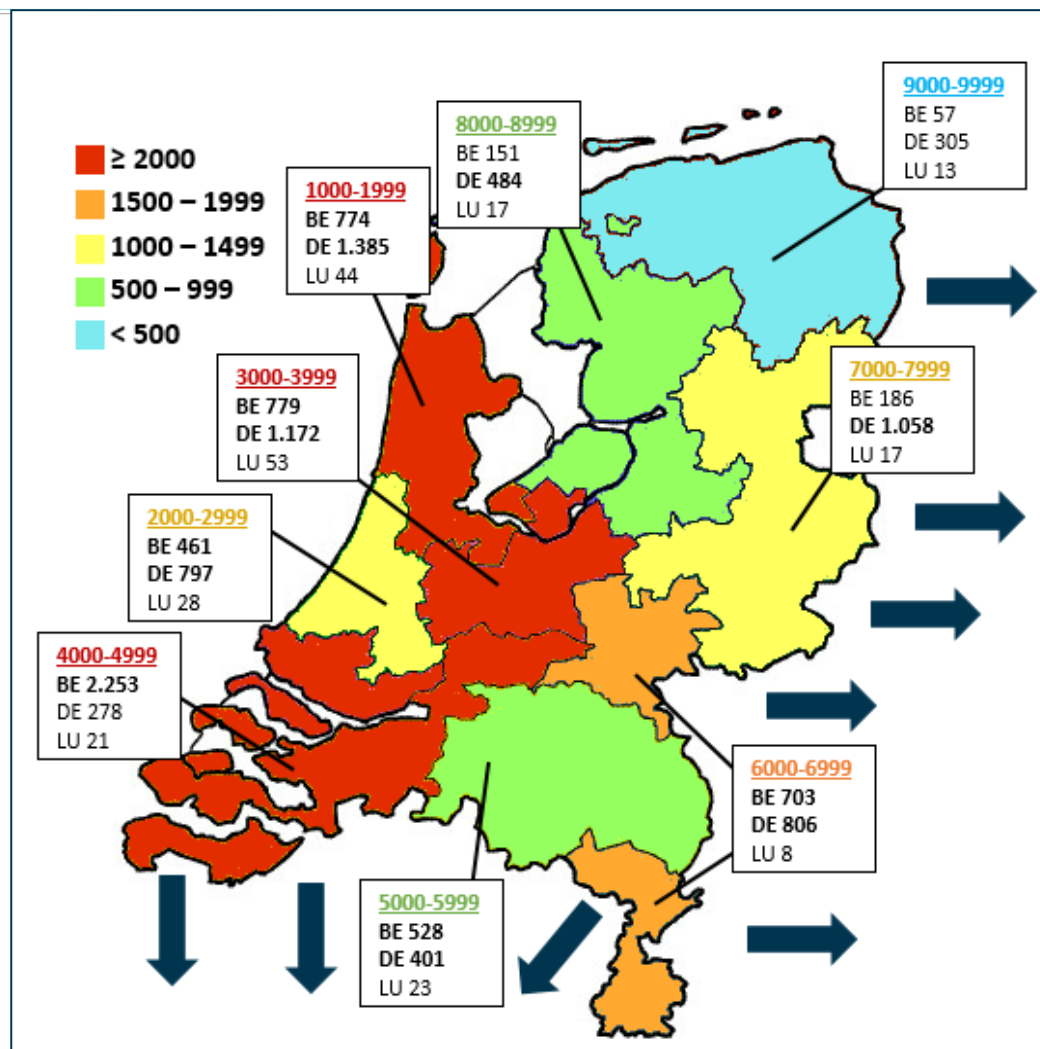
- *Naar Duitsland: 49.975 patiënten*
 - *26.241 uit Nederland*
 - *18.611 uit België*
 - *5.123 uit Luxemburg*

- *Naar Frankrijk: 10.362 patiënten*
 - *7.123 uit België*
 - *1.997 uit Nederland*
 - *1.242 uit Luxemburg*

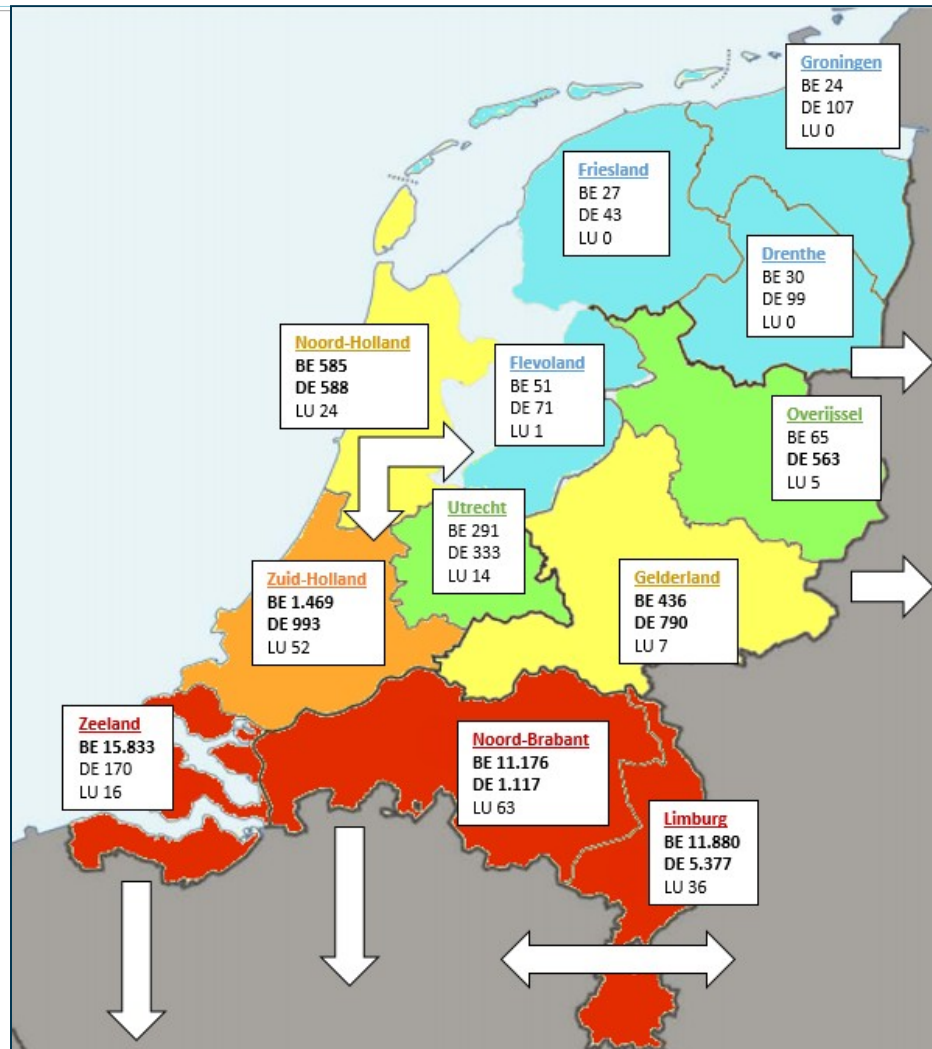
Figuur 2 Spreiding per arrondissement van verblijven in Belgische ziekenhuizen naar land van herkomst. Bron: MZG (2012)

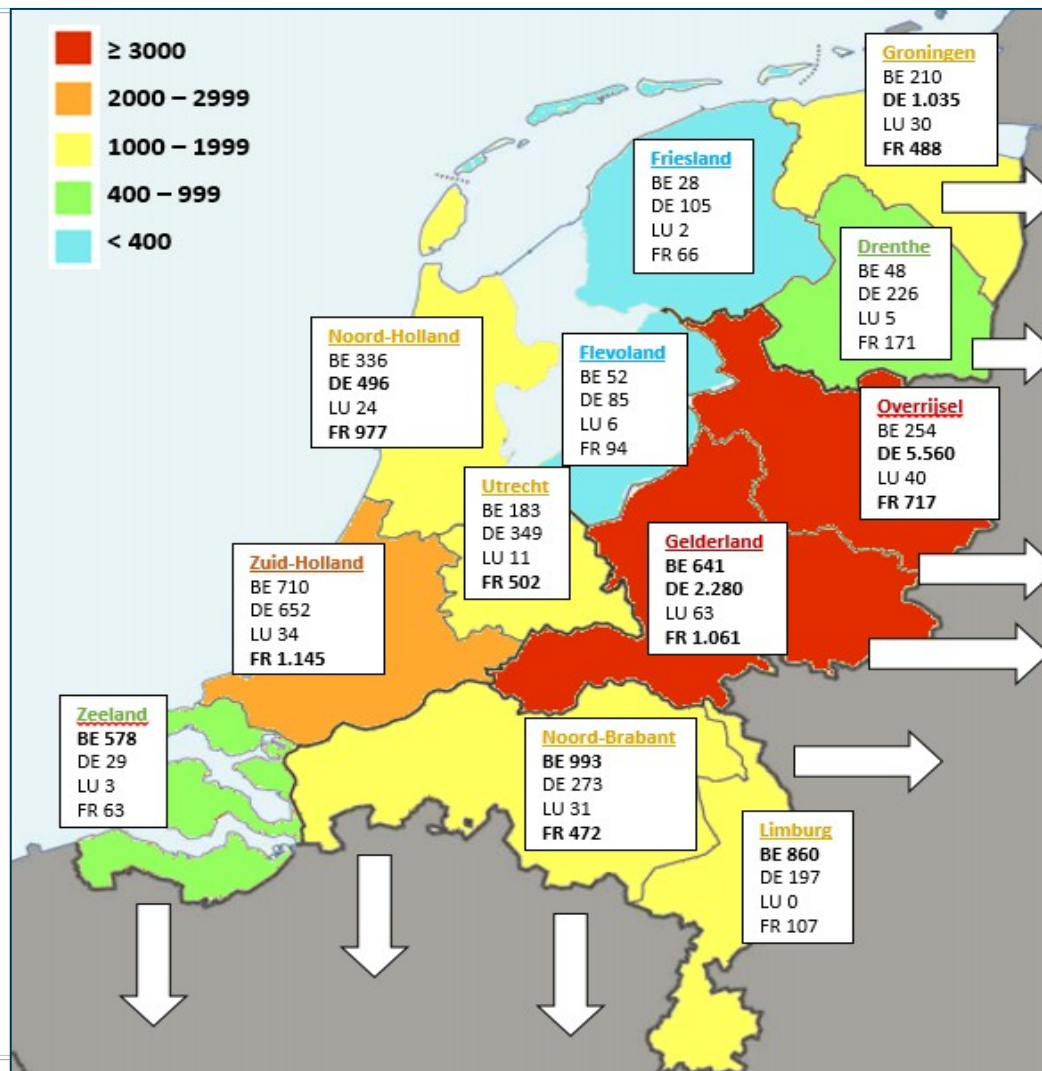
Figuur 9 Achmea-verzekerden behandeld in het buitenland, naar postcode. Bron: Achmea (2013)

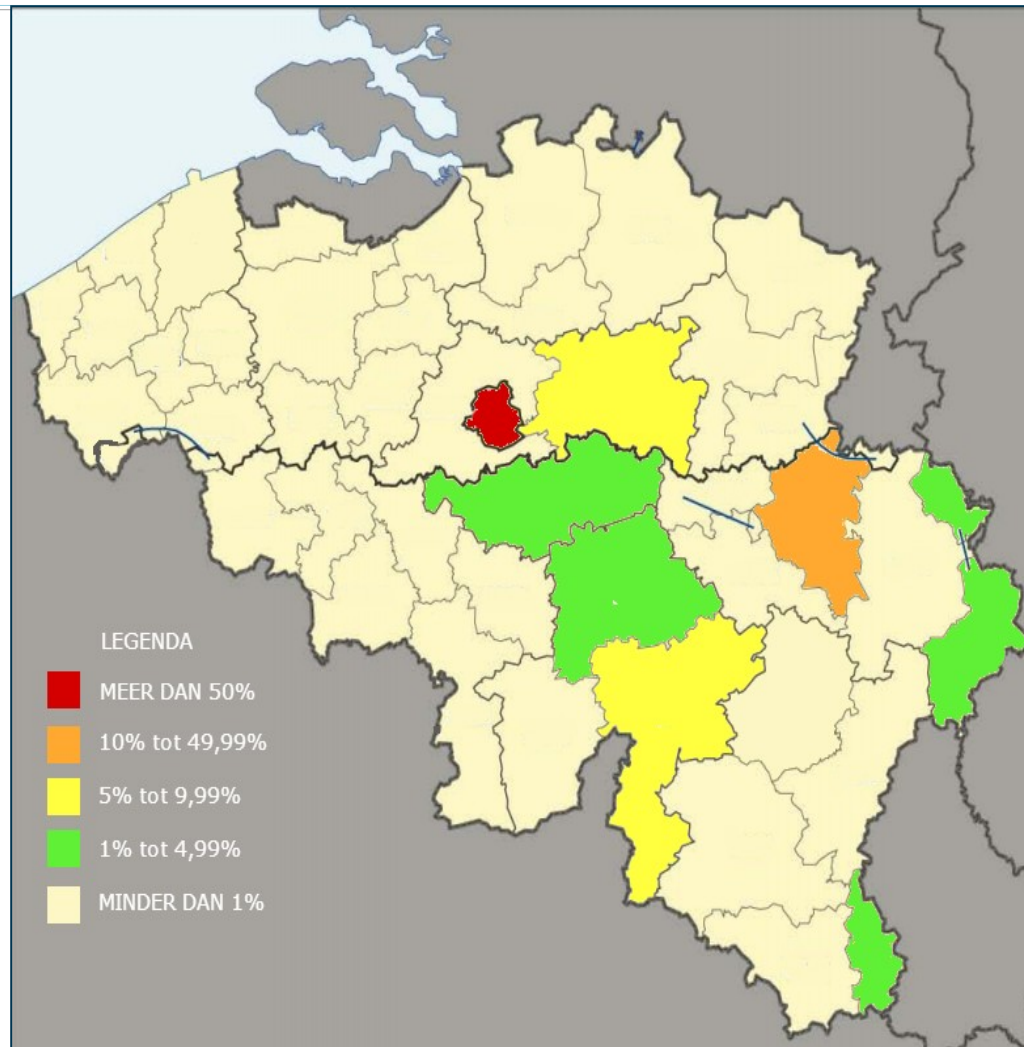
Figuur 10 Aantal unieke verzekerden naar woonplaats (provincie) en land van behandeling. Bron: CZ (2014)

Figuur 11 Aantal unieke verzekerden naar woonplaats (provincie) en land van behandeling. Bron: Menzis (2014)

Figuur 19 Luxemburgse verzekerden in België: procentuele verdeling per arrondissement. Bron: CNS (2014)

Benaderend gezamenlijk beeld

Toets: *Expertenpanel 8 september 2015*

- *geplande + ongeplande zorg*

- *reëel aantal wellicht hoger*
- *Toekomst: stijging verwacht*
 - *België en Luxemburg: toename verwacht*
 - *Nederland: stijging of stabilisering: invloed beleid zorgverzekeraars*

1. Goed geïnformeerde patiënten zoeken naar:

- *Beste prijs-kwaliteitverhouding*
- *Beschikbare zorg, ook over de grens*

2. Grensregio's: grensoverschrijdende zorg

- *vanzelfsprekend*
- *Sterk gestimuleerd éénmaal 'de weg bekend is' (administratieve procedures)*

-
- *Business case betere informatieuitwisseling (financiële aspecten, verzekeringsinformatie, ehealth informatie, kwaliteit en beschikbaarheid zorg)*

Trends & Opportuniteiten

- *Technologische ontwikkelingen + hogere personenmobiliteit
→ 'nieuwe' vormen van grensoverschrijdende zorg*
- *Toename grensoverschrijdende patiënten verwacht*
 - *groei patiënten die bewust gespecialiseerde zorg over de grens zoeken*
 - *Grensoverschrijdende patiëntenstromen in grensgebieden zullen wellicht stijgen*
- *Grensoverschrijdende zorg → opschaling en kostenbeheersing mogelijk*
- *Nationale Contactpunten worden belangrijker voor grensoverschrijdende zorg*
- *Interoperabiliteit eHealthplatformen is kwaliteitsverhogend en kostenbesparend*
- *Uitbouw Europese referentienetwerken belangrijk*

Beleidsaanbevelingen

1. **Centraal uitgangspunt: « Optimaliseren toegankelijkheid & kwaliteit door wegnemen barrières voor grensoverschrijdende zorg »**

Zorgaanbod

2. *Grensoverschrijdende samenwerking voor betere toegang, kwaliteit en prijs zorgaanbod*
3. *Afstemming gespecialiseerd behandelingen tussen Benelux-landen
(meer patiënten zoeken gespecialiseerde zorg over de grens + financiële druk op gezondheidszorg)*
4. *Mapping + versterking samenwerking in grensgebieden*

Patiëntenrechten

5. *Betere informatievoorziening aan patiënten (rechten en plichten)*

Beleidsaanbevelingen

Patiëntengegevens

6. *Interconnectie eHealthplatformen → kwaliteit en continuïteit zorg
(zorg voor bescherming privacy!)*

Fraudepreventie

7. *Real time uitwisseling verzekeringsinformatie bescherming tegen fraude*

Beleidsondersteuning

8. *Betere informatieverzameling (transparant, kwaliteit, volledigheid, toegankelijk, vergelijkbaar ...)*

Jaarplan 2017

- *Mapping & stroomlijning GO samenwerkingsverbanden*
- *Kennisdeling beleidsvorming dure en complexe zorg*
- *Informatievoorziening Benelux-portaal*

- *+ ...*

- *Verklaring 3 premiers 3 oktober 2016:*

“Facilitate the interoperability of eHealth services and strengthen patients’ rights in cross-border healthcare in order to further promote equal and quick access to high quality and secure health services based on a modern and efficient health system.”

Bedankt!

www.benelux.int

@beneluxunion

